

Владимир В. Предић

САМО ЈЕ СТАРАЦ СТИГАО НА БРОД

Драма у два чина

*Икони сна, чистиом олијару,
узвишеној свейлосѣи.*

ВЛАДИМИР В. ПРЕДИЋ – песник, драмски писац, есејиста, књижевни, позоришни и тв критичар – рођен 6. априла 1934. године у Скопљу. Гимназију и Средњу музичку школу завршио у Новом Саду. Дипломирао на Факултету драмских уметности (одсек драматургије) у Београду. Почасни члан Универзитета у Ајови (САД),

Од 1970. до 1978. године један од уредника и секретар уредништва “Књижевних новина”.

Заступљен у више антологија. Превођен на енглески, италијански, чешки, пољски, бугарски и руски језик. Живи и ради у Београду као слободни књижевник.

Песме објављује од 1956. године у готово свим познатијим југословенским листовима и часописима.

Књи́ге пѐсама: *На сунчаној сѝрани улице*, “Младо поколење”, Београд, 1961; *Небо*, “Багдала”, Крушевац, 1961; *На челу воде*, “Багдала”, Крушевац, 1967; *Влѝава*, Матица српска, Нови Сад, 1974; *Скађерак*, Матица српска, Нови Сад, 1977; *Северни ѝрозори*, БИГЗ, Београд, 1980; *Кнежев двор*, “Просвета”, Београд, 1985; *Мериленд*, “Партизанска књига”, Београд, 1986; *Карловци*, СКЗ, Београд, 1989; *Повраѝак у Виѝллејем* (Изабране и нове песме), Заједница књижевника Панчева, Панчево, 1992; *Русанда*, “Прометеј”, Нови Сад, 1998; *Писма зиме 2004*, “Просвета”, Београд, 2005; *Повраѝак у Виѝллејем*, “Апостроф”, Београд, 2006.

Криѝика: *Десанка Максимовић* (стуудија и избор), Издавачки завод “Југославија”, Београд, 1967.

Драматизације: Поезија Владимира В. Предића била је четири пута драматизована. Први пут, на сцени београдског *Театра поезије*, изведена је драматизација циклуса песама *Владава пре него што усним*, 1968; други пут у Прагу, позориште *Виола*, 1969; трећи пут у поноћном рециталу Златка Црнковића на Дубровачким летњим играма у *Айријуму њалаије Сјонза*, 1970; четврти пут поново на Дубровачким летњим играма у *Айријуму Кнежевог двора* 1985. године уз промоцију књиге песама *Кнежев двор*.

Драме: *Али, забоџа, мистер Дринк, сћишајте се!* (објављена у часопису “Пролог”, бр. 12, Загреб, 1971) – изведена је прво на сцени *Театра лево* (1972), затим у *Айељеу* 212 (1973) и на многим неформалним и експерименталним сценама. *Жена од малићера* (тв-драма), на скопској телевизији изведена 1978; на београдској 1979; на московској, варшавској и софијској 1980. године. *Плава љрака* (радио-драма), на Радио Новом Саду изведена 1973. *Како је љао оловни војник* (радио-драма), на Радио Београду изведена 1974. године. *Јесењи ловац* (драма), часопис “Сцена” бр. 4-5, Нови Сад, 1991; *Ноћ* (драма), “Апостроф”, Београд, 2004. *Само је Сћарац сћиџао на брод* (драма), Београд, 2006.

Проза: *Ноћна љисма*, “Стручна књига”, Београд, 1994; *Ноћна љисма* (друго, допуњено издање), “Стручна књига”, Београд, 1995.

Госћовања: Чехословачка – гост чехословачког Министарства културе, 1969; Чехословачка – члан Делегације Савеза књижевника Југославије, 1972; Сједињене Америчке Државе – гост америчке владе, 1976-1978; Чехословачка – гост чехословачког Министарства културе, 1982

Владимир В. ПРЕДИЋ

САМО ЈЕ СТАРАЦ СТИГАО НА БРОД

Драма у два чина

ЛИЦА:

ПРВИ ВОЈНИК

ДРУГИ ВОЈНИК

СТАРАЦ

ОТАЦ

ДЕВОЈКА (његова кћи)

ПРВИ МЛАДИЋ (његов син)

ДРУГИ МЛАДИЋ

ЖЕНА

ДЕТЕ

Догађа се топлог летњег поподнева
у једном окупираном градићу.

ПРВИ ЧИН

Два војника чувају сџражу исџред високоџ белоџ зида – оџраде маџазина на уџлу улице. Тишина је џоџово неџприродна.

ПРВИ ВОЈНИК: Реци нешто.

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Окреће му леђа и удаљује се неколико корака)*

ПРВИ ВОЈНИК: Да ли си се икад упитао шта ми уопште чувамо?

ДРУГИ ВОЈНИК: Не почињи опет. Зар би се боље осећао да знаш шта је унутра?

ПРВИ ВОЈНИК: Не знам. Можда бих се осећао друкчије.

ДРУГИ ВОЈНИК: Онда благо теби. Ја не видим да би то нешто изменило нашу ситуацију.

ПРВИ ВОЈНИК: Осећам се глупо. Ко зна шта је иза овога зида.

ДРУГИ ВОЈНИК: Слушај, како би било да једном ставимо на то тачку? Уместо да стално запиткујеш – уради нешто.

ПРВИ ВОЈНИК: Шта да урадим?

ДРУГИ ВОЈНИК: Прескочи лепо зид, развали врата и погледај шта је унутра.

ПРВИ ВОЈНИК: Јесте, па да ми оде глава.

ДРУГИ ВОЈНИК: У најгорем случају можеш да зарадиш месец дана затвора. И онда би се сигурно боље осећао.

ПРВИ ВОЈНИК: А како би било да ме ти само мало придигнеш, да звирнем преко зида?

ДРУГИ ВОЈНИК: А шта ћемо с магазинским зидом? Преко њега се не може звирнути. Можеш само да развалиш врата.

ПРВИ ВОЈНИК: Али то је провала.

ДРУГИ ВОЈНИК: Радозналост се плаћа.

ПРВИ ВОЈНИК: Зар је могуће да си толико незаинтересован?

ДРУГИ ВОЈНИК: Што не би мало прошетао? А могао би успут и да се испишаш. Било би ти лакше. Одмах би се осећао друкчије.

ПРВИ ВОЈНИК: Много си паметан. А шта ако је унутра...

ДРУГИ ВОЈНИК: Ако, ако... Доста већ једном с тим! Баш ме брига шта је унутра. Моје је да чувам.

ПРВИ ВОЈНИК: Ја стварно не могу да те схватим. Реч је о нормалној људској радозналости.

(Пауза)

Данима већ дреждимо пред овим проклетим магазином, а никако да откријемо шта је у њему. Видиш да овуда готово нико и не пролази. Људи као да избегавају ово место.

ДРУГИ ВОЈНИК: Плаше се куге.

ПРВИ ВОЈНИК: Какве сад куге? Шта булазниш?

ДРУГИ ВОЈНИК: Смрде им наши шлемови.

ПРВИ ВОЈНИК: Није то. Друго је нешто у питању. Они као да наслућују... Раније је било пролазника. Сећаш се оне девојке? Стално се врзала овуда. Готово да се по свађамо око ње. Тврдио си да долази због тебе.

ДРУГИ ВОЈНИК: А, не. Ја сам само тврдио да сигурно не долази због тебе.

ПРВИ ВОЈНИК: Престани да ме зајебаваш. Па зар не осећаш да има нечега у ваздуху? Зар те не брине ова неприродна тишина? Окружени смо улицама, кућама, зидовима, а нигде људи. Као да смо сред неке пустоши.

ДРУГИ ВОЈНИК: А тако, дакле. Тебе је страх. Усрао си се. А овамо мудрујеш о некој људској радозналости.

ПРВИ ВОЈНИК: У реду, признајем. Страх ме је. Али то још није разлог да према мени будеш циничан.

ДРУГИ ВОЈНИК: Шта би ти заправо хтео? Хајде, реци! Дај неки предлог. Дај неки конкретан предлог. Ако си за то да провалимо у магазин – да провалимо. Ако хоћеш да бежимо – да бежимо. Ако одлучиш да скинемо ципеле и трчимо боси – ја се слажем. Ако си за пуцање – да се пуца. Наћи ћемо у кога. Можемо и један у другога. Или можда хоћеш да одемо на купање? Јавимо да нам је досадило на стражи, ослободимо се униформе и оружја, и бацимо се у реку. Нек нас носи. А можемо и запевати. Како би било да измислимо неку ратничку песму? Подигла би нам морал. Чуј ово! Како ти се чини?

(Пева)

Ој, хој, хој – биће страшни бој!

Тупе, лупе – све у дупе –

До велике мрачне рупе!

Ој, хој, хој, – дични гробе мој!

Док он њева на сцену се докоџрља шарена дечја лоџџа и заусџави крај зида, у њиховој близини.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Уџлашено џраџи креџање лоџџе)*
Чекај, стани! Види! Откуд ова лопта?

ДРУГИ ВОЈНИК: Неко ју је бацио.

ПРВИ ВОЈНИК: Знам, али ко? И зашто?

ДРУГИ ВОЈНИК: Неко дете, вероватно. Деца се и у рату играју лоптом.

ПРВИ ВОЈНИК: Али овде нема деце. Никога нема!

ДРУГИ ВОЈНИК: Ми само никога не видимо.

ПРВИ ВОЈНИК: Значи, крију се?
(Пауза)
Ако су деца, како да их не чујемо?

ДРУГИ ВОЈНИК: Научили смо их да се играју ђутеџи.

ПРВИ ВОЈНИК: Не, ту има нечега. Све је ово сумњиво. Колико је код тебе сати?

ДРУГИ ВОЈНИК: Већ је требало да дође смена. Прошло је пет.

ПРВИ ВОЈНИК: Ето, видиш. Ја ти стално говорим да ту нису чиста посла.

ДРУГИ ВОЈНИК: Ти као да си први пут на стражи. Добро знаш да је смена и раније каснила. Не видим шта је ту чудно.

ПРВИ ВОЈНИК: Можда је мој страх и неоснован. Вероватно сам почео да губим нерве. Не знам. Али у мене је ушао неки немир. Прогоне ме црне слутње. Плашим се. Можда је то предосеђај скоре смрти. Толики су изгинули. Зашто бих ја био поштеђен?

ДРУГИ ВОЈНИК: Имаш право. Један жив мање или више – не мења ствар. Рат је за нас ионако изгубљен... Боже, како ли ће само изгледати та наша гробља. Уместо да нам доносе венце, сраће нам по гробовима. Какав празник! Ни сандука, ни крста, ни шлема да блиста на сунцу. Само бескрајни мрак и мртва тишина. Потпуно стапање с природом. Шта би хтео? Ми смо одабрани да нестанемо без трага и гласа. Каква привилегија! Каква победа!

ПРВИ ВОЈНИК: *(Хисџерично)*
Доста! Неђу више да те слушам! Ти си... ти си...

- ДРУГИ ВОЈНИК: *(Мирно)*
Знам. Ја сам циник. Не, не, још горе... ја сам манијак, пророк, сладострасник зла? Ја сам клоун смрти, баш зато што знам шта ме чека, ја не цмиздрим као ти, већ певам ходајући по жици.
- ПРВИ ВОЈНИК: Певаш! Којешта! Ти плујеш на све да би прикрио свој страх. Ти си већа кукавица од мене. Теби ништа није свето. Ни мртви, ни живи. Тебе треба уза зид!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Већ смо пред зидом. Питање је само ко ће први да повуче ороз.
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Бесно и с мржњом)*
А, тако значи!
(Нагло њодиже њушку на Другог војника)
- ДРУГИ ВОЈНИК: *(Мирно)*
Спусти ту пушку, идиоте. Буди миран. Не мичи се. Неко долази.
- ПРВИ ВОЈНИК: Да није смена?
(Брзо сивавља њушку на раме и окреће се)
Па никога нема.
- ДРУГИ ВОЈНИК: Неко се појавио иза оног угла. Сад је нестао.
- ПРВИ ВОЈНИК: Да ти се није учинило? Или ме опет зајебаваш?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Био је неки цивил. Вероватно се уплашио кад нас је видео. Или хоће да нас избегне. Враг ће га знати. Али лепо сам га видео. На тренутак се појавио и одмах се повукао.
- ПРВИ ВОЈНИК: Да није било неко дете? Можда тражи лопту?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Ма какво дете!
- ПРВИ ВОЈНИК: Сигуран си да није био неко од наших?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Глупост! Зашто би се наши крили?
- ПРВИ ВОЈНИК: Па ко би то онда могао бити, доврага?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Неки мештанин. Уосталом, зар је то важно?
- ПРВИ ВОЈНИК: Да отрчим и погледам?
- ДРУГИ ВОЈНИК: А ако у међувремену наиђе смена? Шта да им кажем, где си?
- ПРВИ ВОЈНИК: Али они већ касне читавих пола часа! Како смеју толико да касне! Неко би због тога морао да одговара. Никад нису толико каснили.

ДРУГИ ВОЈНИК: Можда су их успут уцмекали.

ПРВИ ВОЈНИК: Шта лупеташ! Чули бисмо пуцање.

ДРУГИ ВОЈНИК: Ови добро баратају и ножевима. Али, шалу на страну, ни мени се не допада ова тишина. Нигде никога. Као да су сви пропали у земљу.

ПРВИ ВОЈНИК: Шта их је то могло заплашити? Ко зна шта се све дешава у овом тренутку, док ми овде чувамо неку јебену стражу?! Убија ме овај зид! Морамо нешто да урадимо. Да бар неко наиђе.

Пауза.

ДРУГИ ВОЈНИК: Ух, што би добро дошла чаша хладног пива! Стварно би већ могли да наиђу. Требало би и ми нешто да једемо. Зар ниси гладан?

ПРВИ ВОЈНИК: Да немаш можда печено пиле у џепу?

ДРУГИ ВОЈНИК: Немам пиле. Имам нешто боље.
(Завлачи руку у џеп и вади малу јабуку)
Хоћемо ли је појести или гађати?

ПРВИ ВОЈНИК: Стави је на главу. С највећим уживањем ћу је промашити.

ДРУГИ ВОЈНИК: Ипак, боље да је поједемо.
(Пресече јабуку ножем и ѿружа Првом војнику једну ѿловину)
Желите с љуском или без љуске? Можда бисте радије компот?
(Скида ѿлем)
Пун је зноја. На овом сунцу за трен ће прокључати.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Узима јабуку)*
Ова јабука је црвљива.

ДРУГИ ВОЈНИК: Ал си ти цепидлака! Зар имаш нешто против црва? Боље ти њих него они тебе.

ПРВИ ВОЈНИК: Прднем ти у хумор?
(Баца јабуку о зид)

ДРУГИ ВОЈНИК: Ти прди, а ја ћу да једем.
(Једе јабуку)
Мене црви неће.

ПРВИ ВОЈНИК: Слушај ти, докле мислиш да ме изазиваш?

- ДРУГИ ВОЈНИК: Још мало. Неће ово дуго потрајати.
(Почиње да певуши)
Ој, хој, хој – биће страшни бој!...
- ПРВИ ВОЈНИК: Како можеш да будеш толико блесав? Можда нам се ради о глави, а ти се ту кревечиш!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Извини, ја се не кревечим. Ја певам. Шта ти се не допада, песма или мој глас?
- ПРВИ ВОЈНИК: Ти ми се не допадаш. Све ми се ово не допада.
- ДРУГИ ВОЈНИК: А ја сам маштао да једног дана запевам у опери. Као солиста, или бар у хору. У рату, међутим, постадох песник. И то какав песник! Чисти лиричар.
(Патетично реципије)
Тупе, лупе – све у дупе, до велике мрачне рупе! Молим те, шта имаш против ових стихова? Зар нису глас звезда, прст судбине? Или ти се, можда, вечно живи?
- ПРВИ ВОЈНИК: Не могу више да издржим! Идем да видим шта се то дешава!
(Пође)
- ДРУГИ ВОЈНИК: А шта ако су нас заборавили?
- ПРВИ ВОЈНИК: (Запањено ја погледа)
- ДРУГИ ВОЈНИК: (Озбиљно)
Не шалим се. Покушавам да схватим...
- ПРВИ ВОЈНИК: Како то мислиш – заборавили? Шта хоћеш тиме да кажеш?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Можда и не сањамо колико смо сами.
- ПРВИ ВОЈНИК: Онда боље да се не удаљујем.
- ДРУГИ ВОЈНИК: Да, држимо се зида.
- ПРВИ ВОЈНИК: А да вичемо? Можда ће неко доћи.
- ДРУГИ ВОЈНИК: Можда. Али ко?
- ПРВИ ВОЈНИК: Па шта да радимо? Имаш ли неки предлог?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Имам. Да се наједемо.
- ПРВИ ВОЈНИК: Опет почињеш!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Не, стварно. Можда у магацину има хране. Пошто смо препуштени сами себи, нема нам друге него да то проверимо. Излажемо се ризику, али...
(Насмеје се)
Коначно ће и твоја радозналост бити задовољена.

ПРВИ ВОЈНИК: Обојица не можемо. Ко ће преко зида?

ДРУГИ ВОЈНИК: Ја сам гладан, а ти радознао. Ко има предност?

ПРВИ ВОЈНИК: Идем ја. Помози ми!

ДРУГИ ВОЈНИК: Како хоћеш.

Скидају џушке и наслањају их уза зид. Први војник се џење Друџом војнику на раме и џокушава да се џребаци на друџу сџрану. У џом џренуџку на сцену улази Сџарац. На џиџаџу, џребаченом џреко рамена, носи врећу. Прене се кад их уџледа. Онда оџрезно сџуџиџа врећу на земљу, узима џиџаџ у обе руке, џодиџе џа као џушку и ниџани на војнике. Они џа не џрџмеђују. И даље џеџљају око зида.

СТАРАЦ: (Гласно)
Бум, бум!

Војници, џулашени, џадају крај зида. Махиално џосеџну за џушкама.

СТАРАЦ: Уловио сам вас! Опет крадете воће. Звезде све виде.

ПРВИ ВОЈНИК: Лудо матора, убићу те!
(Зџраби џушку и скочи, на ноџе)

ДРУГИ ВОЈНИК: (Задржава џа да не џуца у Сџарца)
Смири се! Шта ти је?

ПРВИ ВОЈНИК: Убићу га!

СТАРАЦ: Високо је небо. Гране су крхке. Све пада. Опасно је горе.

ДРУГИ ВОЈНИК: Пусти га. Можда нешто зна.
(Сџарцу)
Одавно те није било, стари. Заборавио си нас.

СТАРАЦ: Дуг је пут. Треба се одморити.

ДРУГИ ВОЈНИК: Шта данас имаш у врећи?

СТАРАЦ: Јесен.
(Завлачи руку у врећу, вади лиџиће и баца џа изнад џлаве)
Лети!

ДРУГИ ВОЈНИК: Рано је за јесен. Видиш како је топло.

ПРВИ ВОЈНИК: Од џега ништа нећемо сазнати.

ДРУГИ ВОЈНИК: Стрпи се.
(Сџарцу)
Дај ми један лист.

- СТАРАЦ: *(Ућлашено скућља лииће)*
Не смем! Дрво ће се осушити.
(Враћа лииће у врећу)
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Грубо)*
Одакле долазиш?
- СТАРАЦ: *(Вади из вреће кућију, оћвара је и, заћледа се у њу)*
Ништа се не види.
- ДРУГИ ВОЈНИК: Погледај мало боље.
- СТАРАЦ: Сувише облака.
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Прилази Сћарцу и оћима му кућију)*
Ако ми не одговориш поломићу ти кутију. Реци, одакле долазиш?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Врати му кутију. Тако ништа нећемо сазнати.
(Узима кућију од Првоћ војника и враћа је Сћарцу)
Не бој се, стари.
- ПРВИ ВОЈНИК: Куд баш он да наиће. Сад имам две будале.
- ДРУГИ ВОЈНИК: Завежи!
(Сћарцу)
Јеси ли уморан?
- СТАРАЦ: Морам да скинем ципеле, да се мало одморим. Дишем на ноге, а дуго бежим.
- ПРВИ ВОЈНИК: *(С надом)*
Од кога?
- СТАРАЦ: Сви беже.
- ПРВИ ВОЈНИК: Ко бежи?
- СТАРАЦ: Пацови. А брода нема. Ни мора нема.
- ПРВИ ВОЈНИК: А куда беже пацови, сунце ти блесаво?!
- СТАРАЦ: А куда беже птице? Реци!
- ПРВИ ВОЈНИК: Јебале те птице!
(Друћом војнику)
Он је потпуно луд. Од њега никакве користи.
- СТАРАЦ: Зар ви ништа не знате?
- Пауза.
- ДРУГИ ВОЈНИК: *(Прилази Сћарцу и ћаиће ћа йо рамену)*
Па ти ћеш нам зато све рећи. Скини лепо ципеле и причај.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Иронично)*
Што му не помогнеш? А могао би и ноге да му опереш.
Лакше ће да дише.

ДРУГИ ВОЈНИК: Ципеле су ти прашњаве... мора да си дуго ходао.

СТАРАЦ: Сви дуго ходамо.

ДРУГИ ВОЈНИК: А видиш, ми стојимо.

СТАРАЦ: Не треба стајати. Ноћ је близу.

ДРУГИ ВОЈНИК: Па шта нам предлажеш?

СТАРАЦ: Треба се покајати.

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Повлађује м,у)*
У реду. Покајмо се.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Наслоњен на зид)*
Ја се већ кајем што сам те слушао. Требало је раније да одем до касарне.

ДРУГИ ВОЈНИК: Још увек то можеш да урадиш. Стисни петљу, па иди.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Неодлучно)*
Можда је боље да кренемо заједно?

СТАРАЦ: *(Брзо облачи ципеле)*
Идем и ја. Све је мрачније.

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Сѿарцу)*
Далеко је до ноћи. Одмори се мало. Уморан си.

ПРВИ ВОЈНИК: Остајеш с њим?

ДРУГИ ВОЈНИК: Да.

ПРВИ ВОЈНИК: Али зашто? Он ти ништа неће рећи!

ДРУГИ ВОЈНИК: Не буди тако сигуран. Стрпљења. Куд си запео!

ПРВИ ВОЈНИК: Хајде да видимо и то чудо.

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Извлачи из џепа оѿледалце)*
Ово већ данима чувам за тебе. Огледало! Узми.

СТАРАЦ: *(Узима оѿледало и заѿледа ѿа)*
Небо.

ДРУГИ ВОЈНИК: Зар видиш само небо? А људе?

СТАРАЦ: Нема их.

ДРУГИ ВОЈНИК: А били су ту?

СТАРАЦ: Били.

ДРУГИ ВОЈНИК: Значи, отишли су? Куда?

СТАРАЦ: Виде нас.
ДРУГИ ВОЈНИК: Онда су ипак ту.
СТАРАЦ: Много их је.
ДРУГИ ВОЈНИК: Где су? Шта раде?
СТАРАЦ: Чекају.
ДРУГИ ВОЈНИК: Кога чекају?
СТАРАЦ: Тебе.
ДРУГИ ВОЈНИК: *(С осмехом)*
 Зашто баш мене?
СТАРАЦ: Јер ниси отишао.
ПРВИ ВОЈНИК: *(Узнемирено)*
 Зар су остали отишли?
СТАРАЦ: *(Гледа у огледало)*
 Небо је остало.
ДРУГИ ВОЈНИК: Хоћеш да кажеш да смо ми...
СТАРАЦ: Затворили врата. Не пуштају у кућу.
ДРУГИ ВОЈНИК: Чега се плаше?
СТАРАЦ: Мене.
ДРУГИ ВОЈНИК: Ја те се не плашим. Ти си добар.
СТАРАЦ: А где је твоја кућа?
ДРУГИ ВОЈНИК: Далеко.
СТАРАЦ: На небу?
ДРУГИ ВОЈНИК: *(С љорким осмехом)*
 Још даље.
СТАРАЦ: Поведи ме! Хоћемо ли путовати бродом?
ДРУГИ ВОЈНИК: Зашто баш бродом?
СТАРАЦ: Бродом не може да се залута.
ДРУГИ ВОЈНИК: Повешћу те, ако ми откријеш једну тајну.
СТАРАЦ: Хоћу. Ја знам све тајне. Долазе ми ноћу, кад сањам.
 Буде ме и плаше.
ДРУГИ ВОЈНИК: Ако ми одаш само једну тајну, више неће долазити да
 те плаше. А онда ћемо заједно потражити брод.
СТАРАЦ: И бићемо само ти и ја?

ДРУГИ ВОЈНИК: Само нас двојица. Моћи ћеш да понесеш све што желиш: кутију, огледалце, јесен и све што волиш.

СТАРАЦ: Када ћемо кренути?

ДРУГИ ВОЈНИК: Чим ми кажеш оно што желим да знам.

СТАРАЦ: Реци, питај, брзо, да не заборавим!

ДРУГИ ВОЈНИК: Кад си долазио овамо, да ли си видео људе који су обучени као ја?

СТАРАЦ: Јесам.

ДРУГИ ВОЈНИК: Где си их видео? Колико их је било?

СТАРАЦ: Пред великом кућом. Викали су!

ДРУГИ ВОЈНИК: Прошао си крај касарне? Тамо си их видео?

СТАРАЦ: Побегao сам. Не волим кад вичу.

ДРУГИ ВОЈНИК: А после, јеси ли још некога срео?

СТАРАЦ: Нисам смео да се окренем. Чуо сам како трче. Хтео сам да се сакријем, али сва су врата затворена... Около само очи.

ПРВИ ВОЈНИК: Шта ли би то могло да значи? Изгледа да је било неке гужве!

ДРУГИ ВОЈНИК: Можда су дали узбуну?

ПРВИ ВОЈНИК: Зашто нама нису ништа јавили?

ДРУГИ ВОЈНИК: У паници се мисли само на себе. Можда су нас заборавили.

ПРВИ ВОЈНИК: Хоћеш да кажеш да су нас оставили?! Повукли се и препустили нас на милост и немилост...

ДРУГИ ВОЈНИК: Ништа не тврдим. Само гласно мислим.

СТАРАЦ: *(Првом војнику)*
Ти нећеш с нама на брод.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Не обазирuћи се на Сѿарца, Другом војнику)*
Очигледно је да се нешто десило. У гадном смо сосу!
Идем да погледам!

ДРУГИ ВОЈНИК: Добро, само пожури!

Први војник ѿрчећи одлази.

СТАРАЦ: Отерао сам га. А где је брод? Хоћемо ли стићи?

ДРУГИ ВОЈНИК: За брод увек има времена. Не треба журити.

СТАРАЦ: А ако падне ноћ?

- ДРУГИ ВОЈНИК: Брод долази и ноћу. Он светли као звезда и зна свој пут. Лако ћемо га пронаћи.
- СТАРАЦ: Ја никад нисам видео брод. Само на слици.
(Пауза)
А ако брод потоне?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Молићемо се да се то не деси.
- СТАРАЦ: А ако закасни?
- ДРУГИ ВОЈНИК: (Одсујно)
Пловидба ће бити дуга. Најтеже је испловити из луке.
Кад се домогнемо пучине, биће нам лакше.
- СТАРАЦ: Има ли мора на пучини?
- ДРУГИ ВОЈНИК: (С осмехом)
На пучини је само море.
- СТАРАЦ: Је л' море велико?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Не може се сагледати.
(Пауза)
Него, знаш шта, немамо хране! Брод морамо дочекати спремни. Ти си овде међу својима. Не можемо на пут гладни. Узми своју врећу и покушај да донесеш нешто за јело. Хајде, стари, пожури, и врати се што пре!
- СТАРАЦ: Увек ми дају. Донећу.
(Креће. После неколико корака се зауставља. У недоумици је)
Нећеш отићи без мене?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Не бој се. Без тебе брод неће моћи да отплови.
- СТАРАЦ: Хоће ли брод доћи овамо?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Да. Овде ћемо се укрцати. Ја те чекам, слободно иди.
- Старац одлази. Војник, замишљен, почиње да шета. Поглед му пада на лоптицу. Узима је и њоме почиње да удара о земљу. Игра се лоптицом као да се присећа нечега давно изгубљеног, лепог. Сва услахирена, улази Жена. Кад угледа лоптицу у војниковим рукама, јурне ка њему.*
- ЖЕНА: Где ми је дете?! Шта сте урадили с мојим дететом?!
Вратите ми дете!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Нисам видео никакво дете.
- ЖЕНА: Лажљивци! Одвели сте ми га! Где сте га сакрили?! Шта су вам деца крива?!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Откуд ја знам где ти је дете? Што га не чуваш?

- ЖЕНА: *(Оџима му лоџију)*
И лопту сте му одузели!
- ДРУГИ ВОЈНИК: То је његова лопта?
- ЖЕНА: *(Грли лоџију)*
Вратите ми дете, молим вас. Нисте га, ваљда, убили, реците?!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Али, жено, смири се, твоје дете нисам ни видео! Веруј ми.
- ЖЕНА: А лопта? Откуд вам његова лопта?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Одједном се ту створила. Неко ју је бацио. Можда је и дете у близини. Колико ти је дете?
- ЖЕНА: Мало, седам година. Играло се у дворишту и одједном је нестало.
(Наџло, са сџирахом)
Где је онај други?! Он га је одвео! Где ми је одвео дете, реци?!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Лепо ти кажем да никакво дете нисам видео. Овде већ сатима никога није било. Прошао је само онај луди старац. Волео бих да ти помогнем, али како?
- ЖЕНА: Само ми кажи где је моје дете.
- ДРУГИ ВОЈНИК: Уразуми се, жено, заиста не знам! Зашто бисмо ти одвели дете? Шта ће нам оно? Сигурно је ту. негде, у суседству. Кажеш да је лопта његова? Ако је тако, мора да је долетела из неког дворишта, јер никога нисмо видели. И ми смо се питали откуд се одједном створила. Мора бити да је дете негде у близини.
- ЖЕНА: Ако ми нисте одвели дете, зашто је твој друг отишао? Ти нешто кријеш од мене!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Рекао сам ти све што знам. Пусти ме, доста ми је и мојих брига!
- ЖЕНА: Хоће ли се онај други вратити? Можда он нешто зна?
- ДРУГИ ВОЈНИК: О твој детету не зна ништа више од мене.
(Замишљено)
Али ваљда ће нешто сазнати.
- ЖЕНА: О мом сину?

ДРУГИ ВОЈНИК: Ма, не! Отишао је да види... Чуј, сигуран сам да ћеш дете наћи. Оно је ту негде, у близини. Вероватно тражи лопту.

(Трзне се)

Чекај!

Улази Први војник.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Усиплахилено)*

Сви су отишли! У касарни нема никога. На нас су заборавили.

(Нагло)

Треба да бежимо!

(Сипази жену)

Шта ће она овде?

ДРУГИ ВОЈНИК: Изгубила је дете. Куда да бежимо?

ЖЕНА: *(Првом војнику)*

Да ниси можда видео моје дете?

ПРВИ ВОЈНИК: *(Грубо)*

Хајде, губи се! Какво дете, само ми још оно треба!

ЖЕНА: *(Збуњено, оклевајући)*

Хтела бих још да погледам...

ПРВИ ВОЈНИК: Немаш ти овде шта да тражиш. Чисти се?

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Мирно)*

Боље иди. Ми ти заиста не можемо помоћи.

Жена одлази.

ПРВИ ВОЈНИК: Добро, шта ћемо сада? Куда ћемо?

ДРУГИ ВОЈНИК: Није ми јасно.

ПРВИ ВОЈНИК: Шта има ту да ти буде јасно? Одмаглили су и оставили нас!

ДРУГИ ВОЈНИК: Можда ће се још вратити.

ПРВИ ВОЈНИК: Ни говора, све су покупили! Нема ни једног возила! Кад бисмо бар могли да нађемо два бицикла.

ДРУГИ ВОЈНИК: Али куда да бежимо? И како овако у униформама?

ПРВИ ВОЈНИК: Па наоружани смо! Лако ћемо доћи до одела.

ДРУГИ ВОЈНИК: Зар не схваташ да смо сами међу њима? Није време да сад потежемо оружје.

ПРВИ ВОЈНИК: Онда треба што пре да се изгубимо из града!

ДРУГИ ВОЈНИК: А ако је град опкољен?

ПРВИ ВОЈНИК: Како су се онда наши извукли? Значи, ипак постоји могућност да побегнемо. Кад бисмо бар знали куда су отишли!

ДРУГИ ВОЈНИК: Најгоре је то што смо опкољени мржњом. Они у нама виде само уљезе. Још горе, убице! Да си само чуо ову жену. Једва сам је убедио да јој нисмо отели дете. Убила би ме, само да је могла!

Пауза.

ПРВИ ВОЈНИК: Чини ми се да прате сваки наш покрет. Осећам их свуда око нас. Као да нас вребају иза сваке оgrade, иза сваког прозора!

ДРУГИ ВОЈНИК: Али и они се очигледно нечега плаше. Иначе се не би крили. Дошли би по нас.

ПРВИ ВОЈНИК: Можда ни они не знају шта се заправо дешава.

ДРУГИ ВОЈНИК: Вероватно знају више него ми, зато се и крију. Кад би били сигурни да нам је одзвонило, да се наши неће више вратити,
(Иронично)
било би тупе лупе до велике мрачне рупе!

ПРВИ ВОЈНИК: Добро, шта да радимо? Предложи нешто!

ДРУГИ ВОЈНИК: Причекајмо још мало.

ПРВИ ВОЈНИК: Јеси ли ти луд?! Шта још да чекамо? Да нас покољу?

ДРУГИ ВОЈНИК: Старац ће се вратити. Отишао је да нађе нешто за јело. Можда ћемо се с њим лакше извући.

ПРВИ ВОЈНИК: Јеси ли сигуран да ће се вратити? Само губимо у времену!

ДРУГИ ВОЈНИК: Вратиће се, не брини.

ПРВИ ВОЈНИК: Шта смо дочекали, да нас луда вади из гована!
(Пауза)
Док чекамо, да се бар сакријемо негде. Овде смо сувише на удару. Да прескочимо зид? Или да се скло-
нимо у неку башту?

ДРУГИ ВОЈНИК: Боље да останемо овде... да не показујемо страх.

ПРВИ ВОЈНИК: Не бојим се ја толико мештана, већ војске. Знаш шта су нам причали! Само да им живи не паднемо у руке!

- ДРУГИ ВОЈНИК: Морамо нешто да ризикујемо.
(Пауза)
Уосталом, плаћаш туђе рачуне. Нико те не пита шта мислиш.
(Пауза)
А можда и не може друкчије. Ако је мени мрска ова униформа, природно да је они мрзе још више. Тако је најлакше убити. Не видиш човека.
- ПРВИ ВОЈНИК: Пустите сад филозофирање. Треба спасавати главу! Да си бар рекао оном лудаку да пронађе какво одело. Или, да једноставно банемо у неку кућу, пресвучемо се, и ухватимо маглу? Не могу више да поднесем ову неизвесност! Морамо нешто да предузмемо!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Кад старац дође, пусти мене да говорим. Ти ћути. Утувио је себи у главу да ћемо отпутовати неким бродом. Држимо се њега... Кренућемо сви ка реци. У шибљаку ћемо се лакше сакрити, а можда наћи и неки чамац.
- ПРВИ ВОЈНИК: А ако се старац ипак не врати? Шта ћемо онда? Видиш да га још нема.
- ДРУГИ ВОЈНИК: Не може тако брзо да се врати.
- ПРВИ ВОЈНИК: Сумњам да ће уопште набавити храну... Сви су се посакривали! Неће га ни пустити у кућу!
- ДРУГИ ВОЈНИК: (Тихо)
Стани, као да неко иде!
(Полако се дошуња до уља зида и њровири)
Нека жена.
- ПРВИ ВОЈНИК: (Долази за њим и погледа иза уља)
Па то је она девојка!
(Викне)
Стој! Стој пуцаћу!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Дођи овамо!
- Улази Девојка. У руци носи корпу.
- ПРВИ ВОЈНИК: Шта имаш у корпи?
- ДЕВОЈКА: Ништа.
- ПРВИ ВОЈНИК: Дај да видим!
(Погледа у корпу)
Куда си пошла?

ДЕВОЈКА: Сестри.
ПРВИ ВОЈНИК: Шта ће ти корпа?
ДЕВОЈКА: Идем по кромпир.
ПРВИ ВОЈНИК: Другом ти то причај! Шта се моташ овуда?
ДЕВОЈКА: Ја овуда стално пролазим.
ДРУГИ ВОЈНИК: Пусти је. Виђали смо је и раније.
ПРВИ ВОЈНИК: Зар си баш сад нашла да идеш по кромпир?!
ДЕВОЈКА: *(Наивно)*
Зашто не сад? Треба да вечерамо.
ПРВИ ВОЈНИК: С ким живиш? Кога имаш код куће?
ДЕВОЈКА: Оца и брата.
ПРВИ ВОЈНИК: Зашто су тебе послали?
ДЕВОЈКА: Нису ме послали, сама сам пошла.
ДРУГИ ВОЈНИК: Чудно је да си ти изашла кад се сви остали крију.
ПРВИ ВОЈНИК: *(Бесно)*
Зашто су се сви посакривали као кртице?!
ДЕВОЈКА: Посакривали? Појма немам. Сад сам из куће.
ПРВИ ВОЈНИК: Зар се ниси упитала зашто су улице пусте?
ДЕВОЈКА: Нисам ни приметила. Ваљда због врућине.
ДРУГИ ВОЈНИК: А теби није врућина?
ДЕВОЈКА: Јесте, али сам морала да изиђем.
ПРВИ ВОЈНИК: Тако дакле, излазе само они који морају. А остали, шта раде остали?
ДЕВОЈКА: *(Дрско)*
Да, само они који морају. А ви, да л' бисте били овде да не морате?
ПРВИ ВОЈНИК: *(Преићећи)*
Немој ти мени да постављаш питања! Каква дрскост! Даћу ја теби!...
ДРУГИ ВОЈНИК: *(Прекидајући га)*
Немој да хистеришеш! Има девојка право... Да ниси можда видела оног лудог старца?
ДЕВОЈКА: Никога нисам видела. Кажем вам, овог тренутка сам изашла.

ПРВИ ВОЈНИК: Сви ви лажете чим зинете! Правите се наивни. А овамо, само чекате тренутак...

ДРУГИ ВОЈНИК: Раније сте нас друкчије гледали. Сад као да бежите од нас.

ДЕВОЈКА: Ја не бежим. Само журим. Зашто бих бежала?

ПРВИ ВОЈНИК: То се и ја питам. А где ти станује сестра?

ДЕВОЈКА: Тамо иза угла. Зар је то важно?

ПРВИ ВОЈНИК: Све може да буде важно!
(Тихо, Дружом војнику)
Ако старац не дође, можда она може да нам послужи.
Да је не пустимо?

ДРУГИ ВОЈНИК: (Девојци)
Има ли чамаца на реци?

ДЕВОЈКА: Колико ја знам, било је. Одавно тамо не одлазим.

Пауза.

ДРУГИ ВОЈНИК: (Сасвим лежерно, гошћово наивно)
Кад дође смена, отишао бих мало на реку... да се окупам... расхладим. Можда мало и провозам... Одрастао сам крај воде. Ваша река ме подсећа на завичај.

Одједном се зачује далека, појмула грмљавина појмова. Сви се прену и најрежније ослушкују. До краја чина појовска палба се само појремено ујмишава.

ДЕВОЈКА: Могу ли да идем?

ПРВИ ВОЈНИК: (Ућлашено)
Не! Остајеш овде! Ако се нама нешто деси и ти ћеш да настрадаш!

ДРУГИ ВОЈНИК: Не компликуј без потребе. Боље нека иде...
(Девојци)
Иди, склони се негде.

ПРВИ ВОЈНИК: (Тихо)
Зашто је пушташ? Можда нам је она једина шанса да се извучемо.

ДРУГИ ВОЈНИК: (Тихо)
Само би нам сметала.

ДЕВОЈКА: (Неодлучно)
Да идем?

ДРУГИ ВОЈНИК: Иди. Слободно иди!

ДЕВОЈКА: Хвала.
(Журно одлази)

ПРВИ ВОЈНИК: Шта ћемо сад, будало?! Да је она остала с нама – имали бисмо заштиту! С њом бисмо се лакше докопали реке!

ДРУГИ ВОЈНИК: А да је почела да виче, да хистерише? Боље што је отишла. Ко зна шта би се десило, па после да је носимо на души.

ПРВИ ВОЈНИК: (Зайањено)
Ти више мислиш на друге... Као да си полудео!

ДРУГИ ВОЈНИК: Ја на тај начин мислим на себе.

ПРВИ ВОЈНИК: Добро, шта онда чекамо? Не уздајеш се ваљда још у ону матору луду? Хајде да бежимо! Боље сад док су улице пусте. Немој да нас овде затекне ноћ! Спусти-ћемо се некако до реке.

ДРУГИ ВОЈНИК: Треба прескочити зид.

ПРВИ ВОЈНИК: Шта ћемо сад у магазину?

ДРУГИ ВОЈНИК: Пет минута ни тамо ни овамо! Можда унутра има нечега што би могло да нам користи.

ПРВИ ВОЈНИК: Шта би у овом тренутну могло да нам користи? Једино – пут под ноге!

ДРУГИ ВОЈНИК: Ипак да погледамо. Можда ћемо наћи неко старо одело. Ако ништа друго, сигурно има нешто за јело.

ПРВИ ВОЈНИК: Добро, само брзо!

Док покушавају да прескоче зид, титовска палба бива све жласнија.

ЗАВЕСА

ДРУГИ ЧИН

Башија испред куће са два прозора и вратима. Око куће је дрвена ограда с калдрмом. Између два дрвета везан је коњицац на коме се суши веш. У башији су још сито, две кљуке и бунар. На сцени су Први и Други младић. Калдрма је отворена.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Можда није требало да је пустимо. Шта ако јој се нешто деси? Боље да сам отишао ја!

ПРВИ МЛАДИЋ: Кад је тврдоглава као мазга!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Мисли да све боље зна од нас.

Пауза.

ПРВИ МЛАДИЋ: Ипак је требало да пође један од нас двојице.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Ко зна, можда је у праву, на њу неће посумњати.

ПРВИ МЛАДИЋ: Да... Често онуда пролази.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Добро је што је понела корпу. Ваљда ће поверовати да је само у пролазу.

ПРВИ МЛАДИЋ: Ма није њима сад ни до чега! Ко зна да ли су уопште још тамо?

ДРУГИ МЛАДИЋ: А ако су је задржали?

ПРВИ МЛАДИЋ: Не верујем. Зашто би је задржали?

ДРУГИ МЛАДИЋ: Да нам је бар неки пиштољ! Сигурније бисмо се осећали.

ПРВИ МЛАДИЋ: Кад упаднемо у магазин нећемо моћи све да покупимо. Не би га тако чували да није пун оружја!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Мене ипак нешто брине. Ако су тачне вести да су наши већ ту, зашто се ова двојица нису повукла?

ПРВИ МЛАДИЋ: Можда су их оставили да минирају магазин.

ДРУГИ МЛАДИЋ: То не долази у обзир. Кад год смо проверавали били су напољу. А и да су поставили мине не би више били тамо; ухватили би туцањ!

ПРВИ МЛАДИЋ: Да, можда су, у међувремену, и побегли.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Ускоро ћемо знати.

(Пауза)

случају да су још пред магазином требало би их...

ПРВИ МЛАДИЋ: Што бих волео да их ликвидирамо!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Не брзај. Прво их треба разоружати.

ПРВИ МЛАДИЋ: А како ти уопште замишљаш да их најуримо?... Тај проклети магазин!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Ако не буде друге, мораћемо их напасти.

ПРВИ МЛАДИЋ: Мислиш – голим рукама?

ДРУГИ МЛАДИЋ: Сачекаћемо ноћ. У мраку ћемо их лакше савладати. Уосталом – стрпимо се.

ПРВИ МЛАДИЋ: Доста ми је већ чекања. Не могу више да их гледам!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Мени говориш.

(Пауза)

Само, ваља све добро смислити. Не смемо се обрукати. Морамо доказати да смо способни...

Чује се далека, појмута жрмљавина појмова. Тојовска палба ће јењавајћи и поново се јављајћи у дужим временским интервалима. Кад чују пуцњаву, обојица се шргну и ослушкују.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Још је далеко.

ПРВИ МЛАДИЋ: *(Забринуто)*

Мислио сам да су наши ближе.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Што год су даље имамо више времена да се прославимо; да будемо јунаци!

ПРВИ МЛАДИЋ: Или да настрадамо.

На шрем излази Отац.

ОТАЦ: Чујете ли, децо? Почело је.

(Силази у башићу)

Како би било да се склонимо у подрум?

ПРВИ МЛАДИЋ: Нема потребе, далеко су.

ОТАЦ: Откуд ти знаш где су?

(Нагло)

А где ти је сестра?!

ПРВИ МЛАДИЋ: *(Збуњено)*

Не знам... ту је негде.

ОТАЦ: Како не знаш где је?

ПРВИ МЛАДИЋ: Одмах ће се вратити.

ОТАЦ: *(Љућитио)*

Шта ви ту петљате? Куда је отишла?!

ПРВИ МЛАДИЋ: Али тата, не узбуђуј се!

ОТАЦ: Ти нешто кријеш од мене. С вама је била.
(Дружом младићу, оштро)
Где ми је кћи?!

ДРУГИ МЛАДИЋ: (Збуњено)
Узела је корпу и...

ОТАЦ: И...?

ДРУГИ МЛАДИЋ: Рекла је да ће се одмах вратити.

ОТАЦ: (Љутићио)
Како сте смели да је пустите!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Сама је отишла.

ОТАЦ: (Сину)
Шта све ово значи? Сместа ми реци где је!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Идем по њу.
(Појрчи према кћији)

ПРВИ МЛАДИЋ: Идем и ја с тобом.
(Појрчи за њим)

ОТАЦ: Куда ћете?!

ПРВИ МЛАДИЋ: (Не окрећући се)
Одмах се враћамо!

Први и Други младић гојово се сударају с Девојком на кћији.

ДЕВОЈКА: (Гласно)
Још су тамо, уплашени су, биће лако!

ПРВИ МЛАДИЋ: (Даје јој руком знак да ућути)
Тише!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Касније о томе.

Све троје се враћају. Отац им полази у сусрећ.

ОТАЦ: Где си била?

ДЕВОЈКА: (Наивно)
Шетала.

ОТАЦ: Зар сад? Шта ће ти та корпа?

ДЕВОЈКА: Онако, да не идем празних руку.

ПРВИ МЛАДИЋ: (Нервозно)
Шта је сад испитујеш? Вратила се!

ОТАЦ: Ти ћути!
(Кћерки)
Зар не чујеш ову пуцњаву? Сад си нашла да шеташ!

ДЕВОЈКА: Па, боже, тата, кад сам пошла није било пуцњаве!

ОТАЦ: Нисам толико луд! Шта ви то радите иза мојих леђа?!
(Пауза)
Шта имаш унутра? Дај ми ту корпу!
(Гледа у корпу)

ДЕВОЈКА: (Насмеје се)
Шта си очекивао да нађеш... бомбу?

ОТАЦ: (Сумњичаво)
Од вас се све може очекивати. Немате ви много памети.

ПРВИ МЛАДИЋ: Богами, ови озбиљно пуцају.
(Оцу)
Имаш ти право, требало би спремити подрум. Можда ћемо ноћас спавати тамо. Хајде да пребацимо постелину!

ОТАЦ: Коначно нешто паметно да чујем и од тебе.

ПРВИ МЛАДИЋ: А ти се одмах успаничиш, чим мало запуца.
(Загрли Оца и ѿведе га ѿрема кући)

ОТАЦ: (Засѿаје на ѿрему)
И вас двоје, одмах унутра!

ДЕВОЈКА: Ево, само да покупим веш!

Први младић и Оѿац улазе у кућу. Девојка ѿочиње да скида веш са коноѿца и додаје га Дружом младићу.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Говори већ једном! Шта је било?

ДЕВОЈКА: Умало да настрадам.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Није могуће! Како?

ДЕВОЈКА: Један је хтео да ме задржи. Нешто му је било сумњиво.
Мало је требало па да останем код њих као талац.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Како си се извукла?

ДЕВОЈКА: (Важно)
Знаш ти мене... мој шарм.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Не лудирај се! Стварно, како си се извукла?

ДЕВОЈКА: Пустио ме онај други. Изгледа да се спремају да беже.
Распитивали су се за чамце.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Значи, намеравају да кидну реком.

ДЕВОЈКА: *(Самоуверено)*
Појма немају ни о чему. Потпуно су изгубљени! Кад је почела пучњава, нигде их није било... Чим тату мало смирино треба провалити у магазин.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Сигурна си да ће побећи?

ДЕВОЈКА: *(Убедљиво)*
Гарантујем да су већ побегли!

Док она њо ђовори, на кайију улазе, снебивајући се, Први и Друџи, војник. Друџи војник води Дејне за руку. Девојка их не љримећује. Скућља и даље веш.

ДРУГИ МЛАДИЋ: *(Видевши војнике, заљнањено)*
Погледај!

ДЕВОЈКА: *(Сљазивши војнике, уљлашено)*
Дошли су по мене! Бежимо!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Касно је. Воде неко дете.

ДЕВОЈКА: То је мали из суседства.

Војници им љрилазе.

ДРУГИ ВОЈНИК: Довели смо дете. Било је у магазину.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Зашто сте га довели овамо?

ДРУГИ ВОЈНИК: Код куће му нема никога.

ДЕВОЈКА: Мајка га свуда тражи!

ДРУГИ ВОЈНИК: Знам, видели смо је. Била је забринута. Мислила је да му се нешто десило. Нисмо знали где је... Хтели смо да помогнемо.

ДЕВОЈКА: Како је мали доспео у ваш магазин?

ПРВИ ВОЈНИК: Каже да је изгубио лопту.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Па где му је лопта?

ДРУГИ ВОЈНИК: Није пала у двориште магазина, већ на улицу. Кад је његова мајка видела лопту код нас, мислила је да смо му ми нешто учинили. Једва смо је убедили да малог нисмо ни видели. Тек малопре, кад смо ушли у магазин, нашли смо малог унутра. Играо се неким кутијама.

ДЕВОЈКА: *(Реаћујући на ѓрмљавину љојова, узима Дејне за руку)*
Хајдемо унутра док мама не дође. Неко ће отићи да је потражи.

ДРУГИ ВОЈНИК: Можемо ли добити мало воде?

ДЕВОЈКА: (Дружом младићу)
Дај им да пију.
(Улази с дечаком у кућу)

ДРУГИ МЛАДИЋ: (Нељубазно)
Ево бунара, пијте!

*Војници љрилазе бунару. Желе да се расхладе. Скидају шлемове и сџу-
шџају их на земљу. Не знају шџа ће с џушкама. Први војник даје своју
џушку Дружом војнику, умива се и џије воду. Кад се он најије, узима џушку
своџа друџа док се овај освежава. Друџи младић их неџријаџељска џо-
смаџира, заџим џрилази сџолу и сџушџа веи на сџо. На џрем излазе
Оџац и Први младић.*

ОТАЦ: (Силазећи у баиџу)
Јесте ли се напили?

ДРУГИ ВОЈНИК: Хвала, јесмо.

ОТАЦ: Треба ли вам још нешто?

ПРВИ ВОЈНИК: (Оиџро)
Треба! Дајте нам одела да се пресвучемо!

ПРВИ МЛАДИЋ: (С џрема)
Зар ми да вам помажемо да бежите?!

ОТАЦ: (Првом младићу)
Ти да џутиш.
(Првом војнику)
Не би вам вредело, нећете далеко побећи.

ПРВИ ВОЈНИК: (Набусиџо)
То ћемо још видети! Дај одело, или ћемо сами узети!
(Почне да скида џушку с рамена)

ДРУГИ ВОЈНИК: (Првом војнику, џуџиџо)
Остави пушку!
(Оцу)
Платили бисмо за одело.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Сад сте спремни и да платите. Не требају нама ваше
паре!

ДРУГИ ВОЈНИК: Није нам до свађе.

ОТАЦ: Боље идите, не можемо вам помоћи.

ДРУГИ ВОЈНИК: Помажући нама, можда помажете себи. Шта ако вам
ми сутра затребамо?

- ПРВИ МЛАДИЋ: *(Силазећи у башију)*
Ви као да сте глуви! Наши само што нису стигли!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Никад се не зна. Не будите тако сигурни.
- ПРВИ ВОЈНИК: Ма шта их ту молимо! Иди у кућу и узми што нам треба, ја ћу их држати на оку!
(Подиже њушку према сџољу, где су Оџац, Први и Дрући младићи)
- ДРУГИ ВОЈНИК: То је глупо. Ионако је превише мржње.
- ПРВИ ВОЈНИК: Како да бежимо без одела?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Можда неће бити потребно да бежимо.
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Одлучно, сјушицајући њушку)*
Ти као да ниси нормалан! Стално нешто оклеваш! Да нисмо улазили у магацин већ бисмо били далеко!
- ПРВИ МЛАДИЋ: Или вас више не би било.
- ДРУГИ МЛАДИЋ: Опкољени сте, пресечена вам је одступница!
- ОТАЦ: Зашто не потражите одело на неком другом месту?
- ПРВИ МЛАДИЋ: Иако имате оружје, ми смо јачи од вас!
- ДРУГИ МЛАДИЋ: Сами сте и изгубљени, најпаметније је да се предате.
- ПРВИ ВОЈНИК: Ко ме? Балавцима? Па да нас побијете!
- ОТАЦ: Идите одавде, изложите нас опасности. Кад наши дођу мислиће да смо шуровали с вама.
- ДРУГИ МЛАДИЋ: Ако немате злих намера дајте нам пушке. Ионако вам оне више не могу помоћи.
- ПРВИ ВОЈНИК: Добро, дајте нам одело и пушке су ваше.
- ОТАЦ: *(Дружом младићу)*
Зашто их задржаваш? Шта ће ти оружје?
- ДРУГИ ВОЈНИК: *(Вади мейке из њушке, сџавља их у џеј и њушка њушку Дружом младићу)*
Ево ти, играј се. Ја сам је сит.
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Запањено)*
Шта радиш то?!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Оно што сам одавно желео.
- ПРВИ ВОЈНИК: Па то је издаја!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Зар остављени могу да буду издајници?
(Резигниран, седа на земљу и наслања се на бунар)

- ПРВИ ВОЈНИК: *(Бесно)*
Од тебе никакве користи! Идем сам! Не треба ми ни одело. Нисам баба као ти! Имам пушку. Пробићу се некако!
- ДРУГИ ВОЈНИК: *(Мирно)*
У реду, срећан ти пут.
- ОТАЦ: Зашто и ви не кренете? Можда ћете ипак стићи ваше...
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Засџаје)*
Хајде, лепо ти човек каже! Кренимо! Не буди тврдоглав!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Више волим да скончам овде, у хладу овог бунара, него у прабини као пас.

Кайџа се наџло оџвара и у дворише улази Девојка.

- ДЕВОЈКА: *(Војницима)*
Предала сам дете мајци.
- ОТАЦ: Откуд ти с улице? Како си изишла из куће?
- ДЕВОЈКА: *(Мирно)*
Кроз прозор. Видела сам да се сусетка вратила па сам одвела малог.
(Прилази брајџу и Друџом младићу, џихо)
Магазин је празан.
- ПРВИ МЛАДИЋ: *(Војницима)*
Ви сте, значи, чували празан магазин?
- ПРВИ ВОЈНИК: Шта се то тебе тиче!
- ОТАЦ: *(Девојци)*
Ти си тамо била?
- ДЕВОЈКА: Нисам могла да одолим! Интересовало ме је шта је унутра. Све је било отворено!
- ДРУГИ ВОЈНИК: *(Девојци)*
Ниси добро видела. Пун је мемле и паучине. У том мраку отвориле су ми се очи.
- ДРУГИ МЛАДИЋ: *(Почне да се смеје)*
А ми се спремали на тврђаву!
- ОТАЦ: *(Сџироџо)*
То сте ви, дакле, крили од мене!

- ДЕВОЈКА: *(Самоуверено)*
Видим да ствари не стоје лоше. Зашто овај други не предаје пушку?
- ПРВИ МЛАДИЋ: *(Иронично)*
Он више воли да бежи.
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Првом младићу)*
Долази овамо!
- ДЕВОЈКА: *(Дружом младићу)*
Зашто га не разоружаш?
- ДРУГИ МЛАДИЋ: Пушка је празна.
- ДРУГИ ВОЈНИК: *(Првом војнику)*
Пусти младића. Ми смо њихови гости.
- ОТАЦ: *(Прилази Дружом војнику)*
Ви сте овде, изгледа, једини разуман човек. Зашто да сада било ко настрада?
(Пауза)
Не можемо, на жалост, да вам помогнемо.
(Пауза)
Страх је, вероватно, свему крив. Видите да смо сви уплашени.
- ДРУГИ ВОЈНИК: Ја се више не бојим. Сад је на вас ред.
- ОТАЦ: Како да се ослободимо страха кад нам ваш пријатељ стално прети пушком?
- ДРУГИ ВОЈНИК: А зар ви нама цело време не претите осветом? Ови младићи једва чекају да нас прислоне уза зид.
- ПРВИ ВОЈНИК: Да, ко нам гарантује да нас неће побити, ако им предам пушку?
- ОТАЦ: Ја вам гарантујем.
- ДРУГИ ВОЈНИК: *(Првом војнику)*
Учини што и ја. Задржи метке, а предај им пушку. Нек буду пата карте.
(Замишљено)
Ко зна шта ће следеће делење донети.
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Оклевајући)*
Нисам баш сигуран да је то паметно.
- ОТАЦ: *(Првом војнику)*
Младићу, зар не схваташ да вам од нас не прети опасност?

ДЕВОЈКА: Ми вам нећемо никакво зло учинити.
ПРВИ ВОЈНИК: А ваши?
ПРВИ МЛАДИЋ: То већ није у нашој моћи.
ДРУГИ МЛАДИЋ: Чеге се плашите ако вам је савест чиста?
ДРУГИ ВОЈНИК: Рат не пита за савест.
ПРВИ ВОЈНИК: Зашто је девојка долазила? Ми је нисмо звали!
ДРУГИ ВОЈНИК: *(Размишља)*
Не знам... Немаш времена да мислиш.
(Пауза. Следи своје мисли)
Ако већ морам да умрем, хтео бих да умрем као човек.
(Оцу)
Учините ми једну услугу.
ОТАЦ: Реците.
ДРУГИ ВОЈНИК: Убијте ме ви пре него што дођу ваши.
ОТАЦ: *(Збуњено)*
Ја то не могу да вам учиним. Тражите било шта друго,
само не то.
ПРВИ МЛАДИЋ: Ја ћу вам ту услугу учинити са задовољством. Дајте ми
само један метак!
ОТАЦ: Ти се не мешај.
ПРВИ ВОЈНИК: Чули смо да ваши муче заробљенике.
ОТАЦ: Мени то није познато.
ПРВИ ВОЈНИК: Али нама је познато.
ДРУГИ МЛАДИЋ: То тврди ваша пропаганда!
ОТАЦ: Ви немате чеге да се плашите. Никог нисте повредили.
Нашли сте и дете.
ДЕВОЈКА: Покушаћемо да вас заштитимо.
ДРУГИ ВОЈНИК: *(Првом војнику)*
Дај им ту пушку. Свеједно ти је. Не можеш много да
изгубиш.
Први војник вади мейке из џушке, сџавља их у џеј и даје џушку Оцу.
ОТАЦ: *(Прилази Друџом младићу, зайоведнички)*
Дај и ти пушку.
ПРВИ МЛАДИЋ: Али, тата... шта радиш то?
ДРУГИ МЛАДИЋ: Мени је дао...

ОТАЦ: *(Узима њушкуну од Другог младића)*
Знам ја вас, на све сте спремни.
(Одлази њрема кући)
Склонићу их.

Отац улази у кућу. Први војник њрилази бунару и седа њоред Другог војника. Девојка и оба младића седају за сто и њочину да се дошайњавају.

ПРВИ ВОЈНИК: Сад смо тек беспомоћни.

ДРУГИ ВОЈНИК: Хтео си рећи слободни.

ПРВИ ВОЈНИК: Шта да радимо с овом тричавом слободом?

ДРУГИ ВОЈНИК: Да јој се препустимо.

Отац излази на њрем; збуњено држи њушке.

ДЕВОЈКА: Шта је, тата? Да се није нешто десило?

ОТАЦ: Ако се случајно њихови врате — настрадаћемо због ових пушака.

ПРВИ МЛАДИЋ: То се не може десити!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Дајте ви нама пушке. Не бојте се!

ОТАЦ: *(Првом младићу)*
Не знаш, ти, синко, шта је рат. Лако може да се окрене срећа. И ево их натраг.

ДРУГИ ВОЈНИК: Мудар сте ви човек. То се види.

ДЕВОЈКА: Тата, зар не видиш да он жели да те збуну? Малопре те моли да га убијеш, а сад се прави важан!

ПРВИ МЛАДИЋ: Нећеш им ваљда вратити оружје?

ДРУГИ МЛАДИЋ: Зачас могу да се предомисле!

ПРВИ ВОЈНИК Већ се кајем.

ДРУГИ МЛАДИЋ: *(Оцу)*
Шта сам вам рекао? Требало је с њима друкчије!

ПРВИ МЛАДИЋ: *(С мржњом)*
Показати зубе!

ПРВИ ВОЈНИК: *(Нагло устаје и њође њрема Оцу, њрећући)*
Врати ми оружје!

Први и Други младић њолеће на Првог војника и обарају га на земљу.

ПРВИ МЛАДИЋ: *(Девојци)*
Брзо, донеси конопац!

Девојка њочиње да одвезује коноџац на којем се сушио веш.

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Полако устџаје и љрилази онима који се џушају)*
А мене сте заборавили. Зашто и мене не вежете?

Оџац осџавља једну љушкy на љрему, а с друџом љрилази Друџом војнику.

ПРВИ МЛАДИЋ: *(Са земље, љокушавајући да са Друџим младићем са-
влада Првоџ војника)*
Пазите на оног другог!

Док се младићи и Први војник џушају, Оџац и Друџи војник сџоје над њима и џледају се у очи. Оџац љолако диже љушкy као да ће да удари Друџоџ војника. Девојка за љо време насџавља да љеџља око коноџца.

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Оцу)*
Нема потребе, спустите пушкy.

Пауза.

ОТАЦ: *(Младићима)*
Доста је било! Пустите га!
(Саџиње се и џрубо их раздваја)
Рекао сам да је доста!

Девојка је у међувремену осџавила коноџац, оџишла на љрем и узела љушкy. Друџи војник одводи Првоџ војника да се избеџне несрећа.

ПРВИ МЛАДИЋ: Зашто се у све мешаш? Нисмо више деца!

ОТАЦ: Док си под мојим кровом — имам право да се мешам.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Љуџиџџо)*
А обећао нам је заштиту. Матори лажов!

ДРУГИ ВОЈНИК: Зашто си кидисао на човека? Потпуно си неурачун-
љив!

ПРВИ ВОЈНИК: Па на чијој си ти страни, идиоте?! Уместо да ми
прискочиш у помоћ, ти статираш! Понашаш се као у
опери! Само што ниси запевао од среће! Ти као да
желиш да ме смакну!

ДРУГИ ВОЈНИК: Не претеруј.
(Љрилази Оцу и младићима)
Нико није повређен?

ОТАЦ: Добро се свршило.

ПРВИ МЛАДИЋ: Ништа још није готово!

ДРУГИ МЛАДИЋ: Лако бисмо ми с вама да смо сами!

ДРУГИ ВОЈНИК: У то не сумњам.
(Оцу)
Видите како је мало потребно да се људи забораве.

ПРВИ ВОЈНИК: Заборавићу ја да сам икад био с тобом!

ОТАЦ: (Дружом војнику)
Нисам знао шта хоћете. Мислио сам...

ДРУГИ ВОЈНИК: Још се нисте ослободили страха. А ја сам голорук и слободан.
(Завлачи руку у џеп и баца меџике на земљу)

ПРВИ ВОЈНИК: Браво, маестро, какав гест! Још само завеса да падне!
Какав божански чин искупљења!

Девојка се нагло сагиње и њочиње да скупи меџике.

ОТАЦ: Шта ће ти то, лудо?

ДРУГИ ВОЈНИК: Зашто, пустите је. Можда она једина може да нам помогне.
(Девојци)
Хајде, напуни пушку. Ја ћу ти показати како се пуца.

ДЕВОЈКА: (Самоуверено)
Знам и сама.
(Пуни пушку и засијаје)

ДРУГИ ВОЈНИК: Шта сад оклеваш? Подигни пушку, пуцај! Или ти је можда незгодно да ме убијеш у свом дворишту? Хоћеш ли да изиђемо на улицу? Реци, куда да кренем?

Сви остали заједно посматрају.

ДЕВОЈКА: (Оклевајући)
Правите се храбри, изигравате хероје! Мислите да не смем да пуцам?!... Хтели сте да се извучете на дете. Кукавице!

ОТАЦ: (Нагло јој прилази)
Дај овамо ту пушку! Јеси ли нормална?

ДРУГИ ВОЈНИК: (Зауставља Оца)
Зашто се мешате? Она ми само чини услугу. Ону на коју ви нисте били спремни.

ОТАЦ: Овде ја одлучујем. Пред мојим прагом неће бити убиства!

ПРВИ ВОЈНИК: *(Иронично)*

Какво убиство, молим вас? Ово је чин милосрђа. Господин жели да буде упуцан. Зашто му ускраћујете то задовољство? Он је филозоф. Чезне да се стопи с природом. Смрт је за њега најчистији облик живота. Паметњаковић прелази у патетичну завршницу!

Девојка баца ђушку и, хистѿерично ѿлачући, уѿрчава у кућу.

ОТАЦ: *(Првом младићу, заѿведнички)*

Иди за сестром! Буди крај ње.

(Дружом младићу)

А ти, кући! Доста је било детињарија! Сад сви морају да буду у својим кућама.

(Сину)

Шта чекаш, рекао сам ти да идеш у кућу!

Први и Друѿи младић се ѿоѿледају. Први младић лаѿано ѿлази ѿрема кући. Друѿи младић. одлази ѿрема каѿији. Засѿјаје.

ДРУГИ МЛАДИЋ: Можда је боље да још мало останем.

ОТАЦ: Одмах иди! Твоји су сигурно забринути!

Први младић улази у кућу. Друѿи излази на каѿију.

ДРУГИ ВОЈНИК: Зашто и нас тако лепо не пошаљете кући?

ОТАЦ: *(Диже ђушку са земље и обе ѿружа Дружом војнику, нервозно)*

Терам вас тамо одакле сте дошли! Пушке су за војнике!

ПРВИ ВОЈНИК: *(Приѿрчава Дружом војнику и узима своју ђушку)*

Сад долази ново делење? Ја држим банку!

(Пуни ђушку; Дружом војнику)

Ти си своје рекао, више се не мешај. Опомињем те, ако се будеш петљао, пуцаћу и у тебе!

ДРУГИ ВОЈНИК: Ја више нисам војник. Нико не може да ми наређује.

(Седа на земљу, крај бунара)

ПРВИ ВОЈНИК: *(Оцу)*

Ако ми у року од пет минута не створиш цивилно одело – све ћу вас побити!

ОТАЦ: Даћу вам све што имам, само одлазите!

(Кад дође на ѿрем, засѿјаје и обраћа се Дружом војнику)

Хоћете да и вама нешто пронађем?

ДРУГИ ВОЈНИК: Нећу од себе да правим кловна.

Отац улази у кућу. Први војник показује видне знакове стјраха и нервозе. Пуцњава њосијаје све ближе.

ПРВИ ВОЈНИК: Ако се наши врате бићеш стрелан! Ти си дезертер!

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Мирно)*

Ти још верујеш да се могу вратити? Постајеш оптимиста. Баш лепо. Само зашто онда бежиш и једва чекаш да се ослободиш униформе? Ако се наши врате, не знам ко ће онда бити дезертер.

ПРВИ ВОЈНИК: Читаш ми лекцију! А захваљујући теби, мало је требало да нас побију! Зашто да им предам пушку?! Због твоје сулуде помирљивости. Видиш куда су водила твоја решења! У хорсокак! Само људи као ти тако се лако препуштају судбини. Зато си срао на моје пријатељство!

ДРУГИ ВОЈНИК: Пријатељство, љубав! Шта ти о томе знаш? Мислиш само на своју стражњицу! У свом страху спреман си на све! Ти мала, себична гњидо, уживаш да кињиш и понижаваш друге да би побегао од сопствене празнине и немоћи! Најстрашније што би могло да ме снађе, била би смрт од такве ништарије!

ПРВИ ВОЈНИК: Ако не умукнеш...
(Пође ка Другом војнику)

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Хладно)*
Шта онда? Немаш ти петљу ни за то. Што пре ми се губи с очију!

Кайија се ошваре. У дворишће улази Сшарац. Преко рамена му је шребачена шуна врећа. У руци, држи шшай.

СТАРАЦ: *(Прилази Другом војнику)*
Ниси побегао. Добио сам. Дали су ми.

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Усшјаје)*
Нашао си храну?

СТАРАЦ: Пуно хране. Хлеб за тебе и мене.

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Са Сшарцем шприлази сшолу и обојица седају)*
Како си ме нашао?

СТАРАЦ: Питао сам. Рекао ми. Младић који је журио!

ДРУГИ ВОЈНИК: А, знам га, био је овде. Дај ми мало хлеба. Гладан сам.

СТАРАЦ: *(Вади хлеб из вреће и љуби му)*
Где нам је брод? Још путује?

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Ломи хлеб и једе)*
Не бој се, доћи ће.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Сџарцу, џрубо)*
Дај и мени хлеба!

СТАРАЦ: Не дам! Ово је хлеб за брод. Ти не идеш с нама.

На љрем излази Оџац. Преко руке су му љребачене две кошуље. два љара љаниџалона, један џемџер, један сако. Изненади се кад види Сџарца.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Прилази, Оцу)*
Сад си нашао одело!
(Узима џрубо одећу и бира оно џиџо му више одџовара)
Ипак си донео за обојџу! А овај те,
(Показује на Друџоџ војника)
толико заволео да неће да оде.
(Почиње брзо да се љресвлачи)
Жели овде да свије огњиште. Можда хоће да се жени.
Видео згодну девојку. Још неш ти нас заволети крај
својих унука. Нема ти друге него да их благословиш.

ОТАЦ: *(Збуњено)*
Зашто се и ви не пресвучете?

ДРУГИ ВОЈНИК: Не могу. Дошао ми је пријатељ.

ОТАЦ: Откуд он овде?

ПРВИ ВОЈНИК : *(Ирониџно)*
Спремају се на велико путовање. Чекају брод.

ОТАЦ: Шта ви то говорите? Какав брод?

ДРУГИ ВОЈНИК: Једини брод којим можемо да отпловимо.

СТАРАЦ: Велики брод. Пловићемо, још даље од мора.

ОТАЦ: *(Ниџиџа не схваџајући)*
Боље идите сви, молим вас.

Пуцање љосџаје сасвим џласно. Очиџледно је да се већ љуца у самом џраду. Појединачни љуцњи љуџака и џиџекџање миџраџеза меџају се са буком моџорних возила.

СТАРАЦ: *(Узнемирено)*
Долазе, видео сам их!

ПРВИ ВОЈНИК: Кога си видео? Ко долази?

ОТАЦ: Бежите сви, склањајте се! Изгинућемо!
(Гоџово уџрчи у кућу и заџвори враџа)

- ПРВИ ВОЈНИК: *(Осврће се унезверено)*
Шта значи ова пуцњава?
(Сћарцу)
Говори, идиоте, кога си видео, ко долази?!
- СТАРАЦ: *(Дружом војнику)*
Пуно их је. Долазе. Пожури! Узеће нам брод.
- ПРВИ ВОЈНИК: *(С надом)*
Наши су ипак у граду!
- ДРУГИ ВОЈНИК: *(Првом војнику)*
А ти без униформе.
(Цинично)
Брзо се пресвуци.
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Пошћуно слуђен)*
Шта да радим, доврага?
(Усћаничено, Дружом војнику)
Хајдемо заједно! Зар нећеш са мном? Мани се те луде!
- СТАРАЦ: *(Првом војнику)*
Ти нам не требаш. Брод је само за нас двојицу
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Сћарцу)*
Шта булазниш? Торњај се одавде!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Не одвајам се од својих пријатеља... Шта још чекаш?
Торњај се ти!
- СТАРАЦ: Мрак само што није стигао. Хоће ли нас брод видети у
мраку?
- ДРУГИ ВОЈНИК: Брод ће нас осветлити.
- СТАРАЦ: *(Враћа хлебу врећу)*
Наш брод!
- У међувремену је Први војник оћрчао до кайије и погледао на улицу.*
- ПРВИ ВОЈНИК: *(Прилазећи сћолу)*
Никога нема!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Шта је сад? Вратио си се?
- ПРВИ ВОЈНИК: Пођи са мном, не смем сам!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Ти као да си глув. Зар ниси чуо? Ми чекамо брод.
- СТАРАЦ: Зар ниси чуо? Ми чекамо брод!
- ПРВИ ВОЈНИК: Преклињем те, не остављај ме самог!
- ДРУГИ ВОЈНИК: Мораш се помирити да ћеш умрети сам.

СТАРАЦ: *(Усџаје и сџавља врећу на раме)*
Ја сам спреман. Хајдемо.
(Хваџа Друџоџ војника за руку)

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Усџаје)*
Да, време је.

ПРВИ ВОЈНИК: *(Ван себе)*
Убићу те ако не поћеш са мном!

СТАРАЦ: *(Уџлашено)*
Немој га убити, ево ти хлеб!
(Полази љрема Првом војнику и љружа му врећу)
Узми!

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Сџарцу)*
Не прилази му! Луд је!

СТАРАЦ: *(Првом војнику)*
Ти ниси добар.
(Пауза)
Ево хлеб. Узми. Бежи! Звезде све виде!

ПРВИ ВОЈНИК: *(Избезумљено)*
Зар ти да ме тераш, наказо?!
(Наџло љодиже љушку на Сџарца)

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Викне)*
Стани!

Први војник исџали меџак на Сџарца. Овај се безџласно скљока на земљу. Друџи војник љриџрчи Сџарцу и љодиже џа у седећи љоложај. Први војник краће време сџоји љоџџуно изџубљен. Друџи војник клечи крај Сџарца и љпридржава џа; ослања му џлаву на своје џруди.

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Првом војнику, с крајњим љрезиром)*
Гаде!

Први војник љанично бежи, љролеће кроз кайџу, несџаје на улици.

СТАРАЦ: Где је хлеб?

ДРУГИ ВОЈНИК: *(Смирује џа)*
Ту је, крај тебе. Можеш ли да устанеш?

СТАРАЦ: Боли. Лето гори. Мрак зове.

ДРУГИ ВОЈНИК: Где те боли? Дај да погледам.
(Поџледа му рану)
Не бој се, путоваћемо ми!

СТАРАЦ: Нема светлости. Где је брод?

ДРУГИ ВОЈНИК: Само што није стигао! Хајде, покушај да устанеш, стари.

(Придиже ђа и ђоџово носи до бунара. Брзо раскопчава своју блузу, цеди парче кошуље и сипавља му на ђруди)

Јунак си ти. Још нисам имао таквог другара. Отпловићемо нас двојица из овог мрака, из ове тамнице. Само ти и ја, ветар и море!

(Кваси марамицу и брише му чело. Седа поред њеђа)

СТАРАЦ: *(Уморно)*
Море.

ДРУГИ ВОЈНИК: Наш брод нико не може да заустави! И никад нам неће бити доста пловидбе. С таласа на талас, док не заборавимо да смо икад били овде.

(Пауза)

Море ће певати за нас.

СТАРАЦ: Спава ми се.

ДРУГИ ВОЈНИК: Само спавај, пробудићу те кад стигне брод.

Пауза. Сумрак. Пуцњава јењава.

СТАРАЦ: Пробудиће се и небо. Бојим се. Доћи ће снови по мене!

ДРУГИ ВОЈНИК: Не бој се. Ја сам с тобом.

СТАРАЦ: А ако ме однесу, како ћемо на брод?

ДРУГИ ВОЈНИК: Неће. То су добри снови.

Пуцњава појачано прескаје. Рефлектор осветљава само њих двојицу.

СТАРАЦ: Ево га, долази!

ДРУГИ ВОЈНИК: Рекао сам ти да ће доћи.

СТАРАЦ: Плови.
(Пауза)

А што је море тако мрачно?

ДРУГИ ВОЈНИК: Брод је осветљен, само за нас.

СТАРАЦ: Плови све брже.
(Глава му клоне)

Пауза.

ДРУГИ ВОЈНИК: Желим ти мирно море... стари мој.

Светлости се над њима ђаси.

ЗАВЕСА

Београд, касно лето, 2006.